

آشنایی با نشانه‌های الکل جنینی^۱

کرم بساطیان

نشانه‌های الکل جنینی شایع‌ترین علت عقب‌ماندگی ذهنی در ایالات متحده آمریکا است. وجود الکل به رشد داخل رحمی و پس از تولد آسیب می‌رساند. میکروسفالی، بدشکلی جمجمه‌ای - صورتی، نقص‌های اندامی و قلبی در نوزادان مبتلا شایع است. قد کوتاه در بزرگسالی و بروز طیفی از رفتارهای غیرانطباقی نیز با نشانه‌های الکل جنینی ربط داده شده‌اند.

خطر نقص جنینی در کودکان مادران الکلیک تا ۳۵ درصد است. هر چند مکانیسم دقیق آسیب وارده به جنین نامشخص است، به نظر می‌رسد که مواجهه با اتانول یا متابولیت‌های آن جنین را در داخل رحم دچار ناهنجاری می‌سازد. ممکن است الکل، عدم تعادل هورمونی نیز ایجاد نماید که به افزایش خطر ناهنجاری منجر شود.

پیش‌آگهی درمان:

نظر اکثر متخصصان و غالب مطالعات پژوهشی حاکی است که برای روش درمان مؤثر سوء مصرف الکل، پرهیز کامل از الکل نقش اساسی دارد.

اکثر بیماران الکلی به این دلیل تصمیم به معالجه می‌گیرند یا از این می‌ترسند که الکلیسم موجب مرگ آنان گردد. بیمارانی که توسط افراد مهم زندگانی خویش (مثل همسر یا فرزندان) برای ترک الکل تحت فشار قرار گرفته یا تشویق می‌شوند، نسبت به کسانی که چنین فشاری بر آنان وارد نمی‌شود، بیشتر احتمال دارد که درمان را ادامه دهند و پیش‌آگهی بهتری دارد. بهترین پیش‌آگهی از آن کسانی است که داوطلبانه به روان‌پزشک مراجعه می‌کند، به دلیل این که خود به این نتیجه رسیده‌اند که الکلیک هستند و نیازمند معالجه‌اند.

نشانه‌های الکل جنینی یک مشکل بهداشتی برای نوزاد و مادران بارداری تلقی می‌شود که مقدار زیادی الکل مصرف می‌کنند (دلانی و هیدن^۲، ۱۹۷۷؛ هترینگتون و پارک، ۱۹۸۶؛ شولتز^۳، ۱۹۸۴).

هر چند زنان بارداری که در طول بارداری گاه‌گاهی الکل مصرف می‌کنند در معرض ریسک نشانه‌های الکل جنینی قرار ندارند، اما شواهدی در دست است که نشان می‌دهد حتی نوزادان این مادران، از نوزادان مادرانی که در طول بارداری اصلاً از مشروب استفاده نمی‌کنند، بسیار متفاوت‌اند. شواهد نشان می‌دهد که میزان الکل مصرفی با سطح برانگیختگی^۴ و عملکرد سیستم عصبی مرکزی نوزادان ارتباط دارد (استریزگوت، بار و مارتین، ۱۹۸۳).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند زنان بارداری که الکل مصرف می‌کنند در معرض خطر بیشتری جهت داشتن نوزادانی مبتلا به مشکلات رفتاری و جسمی هستند. برخی از الکل‌ها موجب سرطان، جهش‌ها و نقایص تولد می‌گردد (ویلزینک، کلاسن و ویلزینک^۵، ۱۹۸۴).

زن بارداری که زیاد الکل می‌نوشد در معرض خطر داشتن نوزادی مبتلا به نشانه‌های الکل جنینی یا مرض شناسی جنینی الکل^۶ است. نشانه‌های الکل جنینی رایج‌ترین آسیبی است که باعث تولد نوزادان معلول در انسان می‌شود (ابه و هانس^۷، ۱۹۷۹). این نشانه‌ها می‌تواند طیفی از نقص خفیف تا شدید را شامل شود. برخی از این نقایص عبارت‌اند از عقب‌ماندگی رشد جنینی، مشکلات رشد پس از تولد، آسیب مغزی، عقب‌ماندگی ذهنی، بیش‌فعالی، ناهنجاری‌های چهره و نارسایی قلبی (ویس نویسکی و لوپین^۸، ۱۹۷۹).

زیر نویس‌ها:

1. Fetal Alcohol Syndrome (FAS)	4. Arousal	7. Obe and Hansjorgen
2. Delaney and Hayden	5. Wilsnack Klassen and Wilsnack	8. Wisniewski and Lupin
3. Schultz	6. Alcoholic embryo	

منابع:

- هالاها، دنیل بی و کافمن، جیمز ام. (بی تا). کوداکن استثنایی (ترجمه فرهاد ماهر، ۱۳۷۱). تهران، انتشارات رشد.
- کاپلان، هارولد و سادوک، بنیامین. (بی تا). خلاصه روان‌پزشکی علوم رفتاری - روان‌پزشکی بالینی (ترجمه دکتر نصرت‌الله پور افکاری، ۱۳۷۹). تهران، انتشارات شهر آشوب